

Νομιμοποίηση μέσω ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο έργο του Χάμπερμας

Νικόλαος Τσίρος

Αν. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, Πάρεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

tsirosdimitris@hotmail.gr

Ο γερμανός στοχαστής Γιούργκεν Χάμπερμας στοχεύει στο κτίσιμο μιας κοσμοπολιτικής κοινωνίας που θα αποτρέψει ή έστω θα περιορίσει τους πολέμους και τη βία. Πώς όμως θα τύχει πολιτικής νομιμοποίησης το άλμα από τη διεθνή στην κοσμοπολιτική κοινωνία; Ο Χάμπερμας αναζητά τα κατασκευαστικά θεμέλια της διεθνούς κοινωνίας, μεταξύ άλλων, στη θέσπιση ενός δημοκρατικού συντάγματος για μια κοινωνία πολιτών του κόσμου. Για να συμβεί στην πράξη κάτι τέτοιο απαιτείται η ωρίμανση μιας καθολικής έννοιας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ακριβέστερα, θα πρέπει να ωριμάσει η ιδέα της οικουμενικότητας των δικαιωμάτων του ανθρώπου επί του θεμελίου λίθου της αξιοπρέπειας, η οποία και να κατανοείται ως μια καθολικά δεσμεύουσα αρχή. Ο Χάμπερμας αντιλαμβάνεται μάλιστα ως "ρεαλιστική ουτοπία" τη σύνδεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τον ιδανικό στόχο μιας πιο δίκαιης κοινωνίας, που θα εμπιστεύεται, ως οφείλει, τους δημοκρατικά συντεταγμένους θεσμούς της. Κατά πόσο είναι όμως λυσιτελής και ολοκληρωμένη η επίκληση στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια για μια πολιτική που θα ευνοήσει την οικουμενικότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Έχει δύναμη επιβολής η ιδέα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, έτσι ώστε όλα τα ανθρώπινα όντα να απολαύσουν στη συνέχεια εξ ίσου τα δικαιώματά τους; Μήπως, αντίθετα, έχουν δίκαιο όσοι υποστηρίζουν, ότι κάτι τέτοιο είναι πρακτικά ανέφικτο και ανεφάρμοστο; Αυτά τα κρίσιμα ερωτήματα θα θέσει η ανακοίνωση, ώστε να δοθούν στη συνέχεια και οι, κατά το δυνατόν, πιο αρμόζουσες απαντήσεις.